

út mentén fekvő objektum lehetett, már kívül a fallal övezett városon.

A K-i Narancsháztól D-re, már az É-i kert területén feltártuk az írott forrásokból már ismert korábbi narancsházak egyikét. A padlószintig visszabontott épület omladékában kevés 18. századi kerámia feküdt. Az egykori téglapadlón, ill. annak fektetőhabarcsán vaskos rétegben feküdt az egykori belső habarcsból kialakított és többszörösen meszelt architektúra maradványa. Az omladékban nagy mennyiségű erősen oxidált üvegtörmelék feküdt, ami szintén az egykori üvegház funkcióra utal. Az épületet a jelenleg is álló üvegházak 1803-as kialakításakor bontották el.

Az É-i kert területén – a képi forrásanyag ismeretében – több ponton is átvágtuk az egykori kert útrendszerét. Ennek során előkerült mind a barokk, mind a tájképi kert útjainak kavicsos sávja. A kert úthálózatát további műszeres mérésnek és az azon alapuló feltárásnak kell meghatároznia.

KOPPÁNY ANDRÁS

282. Környe, Alkotmány utca 5. (KÖH 34285)

(Komárom-Esztergom megye) Ró
2009. augusztus 1–31. között folytattuk a késő római erőd területének feltárását, az óvoda udvarán (2/1 hrsz.) és a D-ről és K-ről folytatólagosan hozzá csatlakozó ún. Feszty udvarban (7/1, 11 hrsz.). A területtel K-ről szomszédos Régi Iskola udvarában 2008-ban folytattunk feltárásokat,¹⁹ a DNY-ről szomszédos területet, amely NY-ről két kisebb telekkel van ma elválasztva az óvoda udvarától (5 hrsz., Alkotmány u. 1.) a Művelődési Ház építése előtt Bíró Endre tárta fel 1961-ben.²⁰ Az Alkotmány u. D-i szélén, az óvoda területét É-ről lezáró vonalon az elmúlt években a tatai Kuny Domokos Múzeum munkatársai végeztek megelőző feltárást a járda és a villanyoszlopok telepítése miatt.

A Leshegy és az Által-ér közötti lejtős terület az elmúlt évszázadokban több ízben szenvedett nagyobb mérvű földmunkákat, amelyeket építkezések követtek. A késő római erőd építését megelőző 4. századi planírozást követően az óvoda területén a 19–20. századokban végeztek szintegyengetést, ami a teljes beltelek eredeti járószintjének nagyjából 1 m-es csökkenését, ezzel a lelőhely felső részének, a késő római rétegeknek a pusztulását is vonta maga után. A nagymérvű szintcsökkenés az Alkotmány út, ill. a tőle É-ra fekvő telkek szintjéhez viszonyítható, hasonlóképpen a Feszty udvar D-i részének jóval magasabb, viszont valamennyire feltöltődött szintjéhez.

A feltárás földmunkával járó részét megelőzően georadar vizsgálatot végeztünk (Pattantyús Ábrahám Miklós, Eötvös Loránd Geofizikai Intézet) a lelőhely háromnegyed részén, kb. 3000 m²-en. A georadar vizsgálat erősen bolygatott területet mutatott, szórványos régészeti jelenségekkel.

A feltárható területen 4×4 m-es szelvényeket, 1–2 m széles kutatóárkokat, 3×2 m-es szondákat nyitottunk, 1 m-es tanúfalakkal, amelyeket indokolt esetben elbontottunk, a szelvényeket és szondákat egybenyitva. A ténylegesen feltárt terület összesen 655 m². A főként egy és csak helyenként két régészeti rétegből álló lelőhelyen a leletsűrűség kismértékű volt.

A lelőhely óvodaudvari és a Feszty udvar É-i felére eső részén a késő római korból, vagyis az erőd korszakából semmi nem maradt. Feltételezhetően egy terméskövekkel borított kisebb felszín köthető az erőd korszakához, ami a K–Ny irányú belső út feltételezhető vonalával esik egybe. A principatus korából 1,5–2 m mélységben épületfalalapok, egy csatornalefolyó és egy kemence került elő, valamint kerámiatöredékek. A feltáráson megfigyelt jelenségek hasonlóak a Bíró Endre 1961. évi és a MNM 2008. évi feltárásai eredményeihez.

A lelőhely D-i – az ún. Feszty udvar közepére eső – részén jóval magasabb a járószint, mint az óvoda udvarán. Ennek oka az elbontott 18. századi épületek omladékai, maradványai. Megállapítottuk, hogy az újkori építkezéseknél elpusztították a késő római épületrészeket és alapfalakat, amelyekből egy szenedett felületű 30 cm vastag terazzopadló-töredék és egy 1×1 m-es ráépített pillér maradt azonosítható állapotban.

Konzulens: Tóth Endre (MNM).

Munkatársak: Sréter Kinga (ELTE); a fémkeresős vizsgálatokat Glász József és Határ József, a geodéziai munkákat Wittmann Zoltán végezték.

SZABÓ ÁDÁM

283. Kövegy határa

(Csongrád megye) Sza, Kö

2009. március 10. és április 2. közt helyszíni szemlét tartottunk az M43 autópálya Makó-országhatár közti szakaszán. A szemle célja a korábban (2005, Szalontai Csaba) már lokalizált lelőhelyek kiterjedésének ellenőrzése és esetleges pontosítása volt.

M43-52 (KÖH 52759): Egy darab szarmata szórványt gyűjtöttünk, egy elszántott tanya romjai közt találtuk a töredéket a megehetősen „szemetes” felszínen.

M43-53 (KÖH 52761): Itt is mindössze egy szórvány szarmata cserepet találtunk.

M43-54 (KÖH 52764): Felszínét éppen szántották, a bejárt, letaposott felszínen semmit nem találtunk.

M43-55 (KÖH 52765): A Kövegy Ny-i határában fekvő lelőhely területén csupán újkori anyagot találtunk.

M43-56 (KÖH 52766): A Kruzslíc-dűlőben lokalizálható lelőhely területén nagyon szórványosan

19 Szabó Á.: Régészeti kutatások Magyarországon – Archaeological Investigations in Hungary 2008. Budapest, 2009, 218–219.

20 Bíró E.: RégFüz Ser I. No. 14, 1961, 33.